

ЦЕНТРАЛЬНИЙ МІСЬКИЙ ПАРК М.ВІННИЦІ ІМ. М. ЛЕОНТОВИЧА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

1Вінницький національний технічний університет
2Національна Спілка художників України

Анотація

Розглянуто проблеми та перспективи розвитку Центрального міського парку ім. М. Леонтовича у місті Вінниці, з урахуванням історично-сформованих ландшафтних просторів та споруд. Виявлено специфіку формування та нагальні аспекти майбутньої реновації досліджуваної території.

Ключові слова: Вінниця, Центральний міський парк ім. М.Леонтовича, громадський простір, ревіталізація, розумний підхід, модернізація.

Abstracts

The problems and prospects of development of the Central City Park named after M. Leontovych in the city of Vinnytsia are considered, taking into account the historically formed landscape spaces and structures. The specifics of the formation and urgent aspects of the future renovation of the studied territory are identified.

Key words: Vinnitsa, Central City Park named after M. Leontovich, public space, revitalization, reasonable approach, modernization.

Вступ

Із розвитком міст і підвищенням рівня життя людей деякі існуючі парки та відкриті простори виявилися не в змозі задовольнити різноманітні потреби людей у міському життєвому середовищі, тому перепланування та оновлення міських парків і відкритих просторів стало актуальним питанням в галузі архітектури та міського планування.

Окрім того, через вплив місцевої політики, стратегії планування, бюджету будівництва та інших факторів, деякі з існуючих парків поступово перестали відповідати швидкому зростанню міста та різноманітним потребам місцевих жителів. Серед проблем - брак дизайнерських рішень, обмеженість функцій та недостатній рівень обслуговування інфраструктури [1].

Міські громадські парки є цінним ресурсом для покращення загального стану здоров'я людей, оскільки вони є великими зеленими зонами, які використовуються для проведення часу на природі, а також для фізичної, соціальної, освітньої та культурної активності. Вони можуть стати активом для міста, але іноді вони недостатньо використовуються, особливо в країнах, що розвиваються [2].

Метою даної роботи є визначення проблем та рішень з модернізації Центрального міського парку ім. М. Леонтовича у Вінниці, враховуючи іноземний досвід та сучасну методологію у підході.

Результати дослідження

Сталий розвиток є загально визнаною стратегічною основою міського планування, і міські парки відіграють у ньому важливу роль. Вони мають цінні ландшафтні елементи, такі як існуюча цінна рослинність, водні об'єкти, архітектурні елементи, пішохідні доріжки або рельєф, а іноді можуть включати монументальні споруди. Таким є і Центральний міський парк Вінниці, що був заснований у першій половині XIX ст. на базі дубово-грабового масиву, фрагменти якого збереглися й до сьогодні. Тоді його власником був магнат Курлович [3].

На початку XX ст. популярним місцем променаду і розваг вінничан став міський сад у садибі ротмістра Толстого (східна частина сучасного парку ім. М. Леонтовича), де створили літній театр, дерев'яний «балаган для кінематографа», обладнано відкриту сцену, майданчики для гри в теніс, крокет, футбол, щосуботи запускалися феєрверки [4].

Діяльність на території парку структур НКВС залишило криваву сторінку в історії Вінниці. На декількох ділянках парку проводились масові розстріли і поховання жертв сталінських репресій 1937-1941 років (рис. 1) [3]. Відповідно і насадження парку дуже постраждали, але зрештою були відновлені.

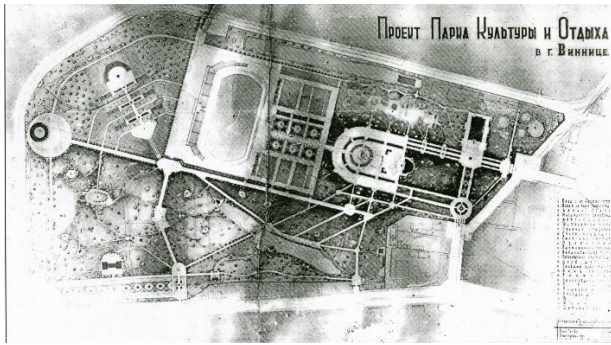

Рис. 1 Проект парку культури і відпочинку у Вінниці, 1946 р.

Рис. 2. Головний вхід Центрального міського парку ім. М. Леонтовича у місті Вінниці [6]

Наразі парк є пам'яткою садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, а площа його складає 30 га [5] (рис. 2).

Сьогодні громадські міські парки - це місця, які допомагають людям взаємодіяти один з одним і пов'язують їх із навколишнім природним середовищем. Хоча Центральний парк ім. Леонтовича, що розташований у серці міста, є однією з найулюбленіших локацій вінничан для прогулянок, існує багато аспектів, які повинні бути забезпечені для заохочення активнішого використання цього громадського простору. До них відносяться доступність, комфортність, безпека, розуміння потреб користувачів, соціальна активність та провадження сучасних технологій [1].

У першу чергу парк має включати зручні та безпечні доріжки для всіх вікових груп та людей з особливими потребами. Окрім того, інформаційні вказівники є важливим елементом, який повинен бути добре розподілений, щоб забезпечити комфортне пересування по великій території. Це полегшить пошук шляху від однієї точки до іншої в межах природного простору.

Питання з вирубки дерев, що особливо набуло розголосу в останні роки, може перетворити приємну зелену зону на занедбане місце. Регулярний догляд за природними та штучними елементами, представленими на ділянці, дозволить уникнути візуального дискомфорту.

Тим не менш, міські громадські парки повинні проектуватися, плануватися та управлятися так, щоб задовольняти потреби різних користувачів. Таким чином, зацікавлені сторони повинні брати участь у процесі планування нових скверів або ревіталізації існуючих, щоб допомогти планувальникам врахувати різні уподобання користувачів і забезпечити успішне використання парку.

Соціальна цінність має великий вплив на заохочення членів громади до спільної взаємодії. Наявність певної визначної пам'ятки або об'єкта мистецтва, пам'ятників та споруд для влаштування видовищ заохочуватиме широке коло людей відкривати для себе новий досвід. Постійний догляд за цими елементами важливий для збереження їхнього первісного характеру та візуальної ідентичності. Однак наявні у Центральному міському парку ім. М. Леонтовича кіноконцертна зала «Райдуга» та Літній театр перебувають в аварійному стані, через що належно не функціонують.

Уряди країн, що розвиваються, можуть страждати від надання необхідних коштів на проекти з ревіталізації. Розумний підхід надає чудову можливість зменшити тиск на уряди щодо цього та витрат на утримання. Він також залучає громадян та зацікавлені сторони до програми реконструкції та збереження, що може гарантувати успіх ревіталізації парку, оскільки вона відображатиме потреби відвідувачів і буде оновлюватися відповідно до змін, що відбуватимуться з майбутніми поколіннями.

Деякі міста спробували застосувати концепцію «розумного парку» як частину розвитку «розумного міста». Наприклад, Каліфорнійський університет в Лос-Анджелесі та Каліфорнійський департамент парків і зон відпочинку (California State Parks) працюють над розробкою смарт-технологій, таких як створення інтерактивного мобільного веб-сайту. Цей веб-сайт дозволить громадянам, які живуть поблизу Державного історичного парку Лос-Анджелеса, надавати для парку контент, наприклад, цифрові мурали, що відображають унікальну культуру та історію цього району. Таким чином, впровадження нових технологій може допомогти керівникам парків безпосередньо взаємодіяти з громадськими групами, пропонуючи можливості для місцевого вкладу в дизайн і програмування

парку, які відповідають потребам і вподобанням користувачів [1].

Кілька досліджень показали, що люди з більшим інтересом відвідують місця, де є безкоштовний Wi-Fi доступ до Інтернету. Крім того, ландшафтні дизайнери та менеджери парків також можуть отримати вигоду від цієї мережевої технології, оскільки вони можуть отримувати щоденну інформацію про кількість відвідувачів, тривалість їхнього перебування та їхнє місцезнаходження в парку. Ця інформація може бути використана для покращення дизайну парку та визначення оптимального графіку проведення громадських заходів. Наприклад, якщо дані свідчать про те, що найнижча щільність відвідувачів спостерігається у спекотну другу половину дня, то рішення забезпечити більше затінених місць для сидіння біля водного елементу та розклад для дитячих водних розваг на цей час буде кращим рішенням для збільшення відвідуваності парку [2].

Отже, розумна модернізація існуючих історичних парків передбачає оцінку переваг парку, врахування регіонального контексту та сусідства, визначення бюджетних обмежень, а також розуміння процесу планування прикордонних територій, що є основними аспектами, які повинні бути визначені керівниками парків перед впровадженням нових технологій.

Висновки

Здійснений комплексний історичний аналіз території Центрального міського парку ім. М. Леонтовича у м. Вінниця та оцінка його недоліків та перспектив. Шляхом дослідження актуальних потреб з реновації громадських просторів було виявлено, що найдоречнішим в інтеграції стане розумний підхід, що має на меті досягти довгострокових покращень у збереженні та ревіталізації використання міського простору шляхом залучення людей, яких це стосується, до прийняття рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Mona M. Abdelhamid. Revitalization Of Historical Urban Parks Using A Smart Approach /Engineering Research Journal – 2019 - №164 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/347106281_Revitalization_Of_Historical_Urban_Parks_Using_A_Smart_Approach (дата звернення: 15.04.2023).
2. Jiayun Li. The design and renovation for urban pocket park based on biophilic concept - A case of Larkin Street Park, Sydney, Australia / Highlights in Science, Engineering and Technology – 2022 – № 28 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drpress.org/ojs/index.php/HSET/article/view/4103> (дата звернення: 15.04.2023).
3. Кузнецов С. Паркознавство : підручник. Київ : НАКККиМ, 2019. – 196 с.
4. Тричі пропонував побудувати театр, а влада відмовила. Історія Європейської площі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vn.20minut.ua/Podii/trichi-proponuvav-pobuduvati-teatr-a-vlada-vidmovila-istoriya-evropeys-11745626.html> (дата звернення: 15.04.2023).
5. Стратегія розвитку Вінницької міської територіальної громади до 2030 року – Стратегія 3.0 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vmr.gov.ua/stratehiia> (дата звернення: 15.04.2023).
6. Біля вінницької Арки вперше розцвіли сакури. Фоторепортаж [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vinnitsa.info/news/bilya-vinnitys-koyi-arky-vpershe-roztsvily-sakury-fotoreportazh.html> (дата звернення: 15.04.2023).

Ковальчук Марія Олександрівна — студентка групи БМ-206, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: kovalchuckm9@gmail.com.

Назаренко Олександр Олександрович – член Національної Спілки художників України, Вінниця, e-mail: voonshu@ukr.net.

Науковий керівник: **Субін-Кожевнікова Альона Сергіївна** – к. архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua.

Kovalchuk Maria O. — Student of BM-20b group of the Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail : kovalchuckm9@gmail.com.

Nazarenko Oleksandr - member of the National Union of Artists of Ukraine, Vinnytsia, email: voonshu@ukr.net

Supervisor: **Subin-Kozhevnikova Alona** – Ph.D. (Candidate of Architecture), Senior Lecturer of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua.